

Fosens historie – faktaark

Fosen historielag er i ferd med å utarbeide regionhistorie for Fosen. Det skal bli et trebinds verk. Første bind kom i 2005. Andre bind er nå under arbeid og vil foreligge i 2018.

Hvorfor trenger vi regionhistorie?

- Mange temaer trenger en videre geografisk ramme enn en enkelt kommune for å kunne behandles på en tilfredsstillende måte. Det gjelder bl.a:
 - Arkeologi.
 - Middelalderhistorie.
 - Militærhistorie og krigshistorie.
 - Administrasjonshistorie.
 - Samferdselshistorie.
 - Kulturhistorie.

- Gårds- og slektshistoria må suppleres med samfunnshistorie. Her gir regionhistoria viktige bidrag.
- Fosen utgjør en kulturhistorisk enhet, og forvalter en viktig del av kystkulturens historie i Sør-Trøndelag.
- Lokalhistoria er ikke komplett før regionhistoria er på plass. Bygdehistoria og regionhistoria er ikke konkurrenter, de supplerer hverandre.

Fosen historielag dekker de 11 kystkommunene i Sør-Trøndelag.

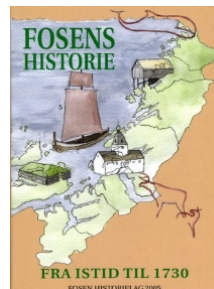
Kulturhistorisk utgjør disse kommunene et fellesområde. Åfjordsbåten er et uttrykk for denne felleskulturen. Det var mye kontakt innad i området. Navn som Rissværingsskeila og Stadværingsskeila i fiskeværet Kya ytterst mot havet på Frøya er et vitnemål om det.

Fosen utgjorde ett fogderi, ett sorenskriveri og ett prosti. Vår og høst dro fogd og sorenskriver rundt i alle tinglaga i området og holdt ting. Dette bidro til enhet innad og avgrensning utad.

Fosen-kommunene har langt på veg en felles historie, og de forvalter en felles kulturarv – kystkulturen i Sør-Trøndelag.

Fosens historie

Initiativet ble tatt tidlig på 2000-tallet. Laget var bevisst på at det måtte gjøres et faglig solidt arbeid. Første bind, for tida fram til 1730, forelå i 2005. Det var et stort løft for laget, men boka markerte også et tidsskille for lokalhistoria i Fosen: kystbygdene i Sør-Trøndelag hadde nå fått ei samla og solid framstilling av den eldste historia si.

Fosens historie bind 1 er skrevet av forfattere valgt fra øverste hylle. Arkeologene Kristian Pettersen, Kari Støren Binns og Kalle Sognnes har skrevet om den forhistoriske perioden, og historikerne Audun Dybdahl, Eilert Bjørkvik og

Svein Bertil Sæther har skrevet om mellomalder og nytid fram til 1730.

Tre uttalelser om Fosens historie bind 1:

Ellen Aanes Draagen guide, Hitra:

Jeg arbeider som autorisert guide på Hitra og Frøya, og som guide må man kunne sin lokalhistorie. Faglig påfyll er en kontinuerlig prosess, og det er behov for pålitelige kilder. I så måte har jeg hatt uvurderlig nytte av Fosens historie bind 1. Den er bunnsolid. Jeg kan lite på det som står der. Jeg leser i boka og bruker den som oppslagsverk. Nå ser jeg fram til neste bindet, for 1730–1860. Den vil gi ytterligere tilskudd og kvalitetssikring av formidlinga av vår rikholdige historie.

Johan Rein lærer, Stadsbygd:

Fosens historie bind 1 er ei bok med stor faglig tyngde. Her er det mye interessant som kan supplere de vanlige lærebøkene i skoleverket. Som lærer har jeg ofte hatt meget god erfaring med lokalt lærestoff. Mange kan underskrive på at ei lokal vinkling høyner interessen og engasjement både hos elever og lærere. Jeg gleder meg til neste bind. Bokverket Fosens historie bør finnes lett tilgjengelig på alle skolene i distriktet vårt.

Lars F Stenvik professor, NTNU:

Slike regionhistorier er svært verdifulle supplement til større oversiktsverk som Trøndelags historie som ble utgitt i 2005. Ved siden av Fosens historie er Innherreds historie, skrevet av Olav Skjevik, og Namdalens historie av Jørn Sandnes og Per Christiansen bøker som blir flittig brukt som pensumlitteratur og fordypningsstoff for våre studenter i arkeologi. Jeg har selv hatt stor nytte av disse bøkene både i forsknings- og undervisningssammenheng. Jeg vil derfor gjerne anbefale at dette bokprosjektet gjennomføres.

Fosens historie, bind 2

Arbeidet med bind 2, for perioden 1730–1860, kom i gang høsten 2015, med Per Christiansen og Svein Henrik Pedersen som forfattere, begge velrennomerte forfattere med en stor produksjon bak seg.

Bindet beskriver det førindustrielle samfunnet, som på mange måter var svært forskjellig fra det som er kjent fra manns minne.

Kolbjørn Aune er redaktør, Eilert Bjørkvik bilderedaktør.

Bindet får seks hovedkapitler:

1. Folk i Fosen – demografiske forhold.
2. Næringsliv og næringsutvikling.
3. Makt og eiendom.
4. Offentlig styring.
5. Offentlig ansvar og oppgaver.
6. Skole, kirke og kulturliv

Kostnader og finansiering

Prosjektet er i gang, men er ikke fullfinansiert. Siste kostnadsberegning er på 2,5 mill kr. Det eneste som er på plass mars i 2016, er Fosen historielags oppsparte midler på 800.000 kr.

Budsjett for Fosens historie, bind 2 Talla gjelder for hele prosjektet, 3 år:

Kostnader

Lønn til forfatterne	1.200.000
Lønn, redaktør	200.000
Tegner, grafiker	100.000
Bilderettigheter	50.000
Kildegjennomgang	150.000
Trykking	500.000
Markedsføring	100.000
Diverse (reserve)	200.000
	<u>2.500.000</u>

Finansiering

Historielaget har satt av til formålet	800.000
Tilskott fra kommunene – 4 kr pr innbygger i 3 år	450.000
Tilskott fra fylkeskommunen – 50.000 pr år i 3 år	150.000
Tilskott fra fond og stiftelser	500.000
Næringsliv-sponsorer	300.000
Tilskott fra Kulturrådet, til trykking	100.000
Salg av bøker – 1000 eks à 200 kr netto	200.000
	<u>2.500.000</u>

Fosen historielag har 1200 medlemmer. Laget har i over 50 år gitt ut årbøker, med i alt 803 historiske artikler fra hele området, gamle Fosen fogderi. Laget har også gitt ut en rekke andre publikasjoner. Hovedprosjektet nå er å utarbeide en solid regionhistorie for området.

Fosen historielag
v/Eilert Bjørkvik, Naustveien 179, 7100 Rissa.
Org.nr: 980 104 206.
Bankkonto: 4290 05 02758.
E-post: post@fosen-historielag.no
Nettside: fosen-historielag.no